

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

2 – 8 Kasım 2023

KKM'de zorunlu karşılıklar yükseldi

KKM'nin yoğunlaştığı 6 aya kadar vadelinin zorunlu karşılık oranı 5 puan artırılarak yüzde 30'a, 1 yıla kadar vadeli ile 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarıldı. Döviz mevduata ise yüzde 4 ilave zorunlu karşılık uygulanacak.

TCMB'nin Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'i Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, Kur Korunmalı Mevduat'ta (KKM) zorunlu karşılık oranı yükseltildi ve döviz mevduat için TL cinsi ilave zorunlu karşılık oranı getirildi. Böylece piyasada oluşan TL likidite fazlası, zorunlu karşılık oran artışıyla sistemden çekilmeye devam edilecek. Aynı zamanda KKM'den TL mevduata geçiş teşvik edilecek.

Tebliğe göre, KKM'nin yoğunlaştığı 6 aya kadar vadelinin zorunlu karşılık oranı 5 puan artırılarak yüzde 30'a yükseltildi. 1 yıla kadar vadeli ile 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için zorunlu karşılık oranı ise yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarıldı.

TCMB, eylül ayında KKM'nin yoğunlaştığı 6 aya kadar vadelinin zorunlu karşılık oranını yüzde 15'ten yüzde 25'e yükseltmiş, 1 yıla kadar vadeli ve 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için zorunlu karşılık oranını ise yüzde 5 olarak belirlemişti. Kira ve konut fiyat artışlarının enflasyondaki olumsuz etkilerinin giderilmesi için konut arzını artırıcı uygulamalar hayata geçirilecek.²

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/30), Resmi Gazete, Sayı: 32357. (2 Kasım 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231102-42.htm>

Airbnb düzenlemesi Resmi Gazete'de

Konutların Turizm Amaçlı Kiralanmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Resmi Gazete'de yayımlandı.

Konutların Turizm Amaçlı Kiralanması ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair Kanun Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kanun, konutların turizm amaçlı kiralanmasına ilişkin genel esaslara, izin belgesi düzenlenmesine, idari yaptırımlara ve turizm amaçlı kiralanmış konutların tabi olacağı mevzuata ilişkin hükümleri kapsıyor.

Kanun kapsamında izin belgesiz kiralamalarda kiralama yapılan her bir konut için 100 bin TL idari para cezası uygulanacak.

İzinsiz kiralamalara idari para cezası uygulanacak

İzin belgesi bulunmaksızın turizm amaçlı kiralanmış konutları kiraya verenlere, kiralama yapılan her bir konut için 100 bin TL idari para cezası uygulanacak ve izin belgesi alarak faaliyette bulunabilmesi için on beş gün süre verilecek.

Verilen on beş günlük süre sonunda izin belgesi alınmaksızın turizm amaçlı kiralama faaliyetine devam edenlere ise 500 bin TL idari para cezası uygulanacak ve izin belgesi alarak faaliyette bulunabilmesi için bir kez daha on beş gün süre verilecek. Bu sürenin sonunda faaliyetlerin devam etmesi durumunda ise uygulanacak olan idari para cezası 1 milyon TL olacak.

İzin belgesi sahibinden kiraladığı turizm amaçlı konutu kendi nam ve hesabına üçüncü kişilere kiraya verenler hakkında ise her bir sözleşme için 100 bin Türk lirası idari para cezası uygulanacak. Kendi adına mesken olarak kullanmak amacıyla kiraladığı konutu kendi nam ve hesabına turizm amaçlı kiraya verenler hakkında ise her bir sözleşme için 100 bin Türk lirası idari para cezası uygulanacak. İzin belgesi olmayan konutların turizm amaçlı kiralanmasına aracılık edenler hakkında, her bir sözleşme için 100 bin Türk lirası idari para cezası verilecek. Her defasında yüz günden fazla süreli kira sözleşmesi yapmasına rağmen, ilk sözleşme tarihinden itibaren bir yıl içerisinde aynı konutu dört defadan fazla kiraya verenler hakkında, bir milyon Türk lirası idari para cezası uygulanacak.³

³ 7464 Konutların Turizm Amaçlı Kiralanmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No: 7464, Resmi Gazete, Sayı: 32357. (2 Kasım 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231102-16.htm>

Bankacılık işlemlerinde uzaktan kimlik tespiti için düzenleme

Hazine ve Maliye Bakanlığının Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bankacılık işlemlerinde uzaktan kimlik tespiti için yeni düzenleme yapıldı.

Buna göre, ödeme ve elektronik para kuruluşları müşterileriyle sürekli iş ilişkisi tesisinde uzaktan kimlik tespitini, Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğ'de belirlenen yöntem ve tedbirler kapsamında gerçekleştirecek.⁴

BDDK, Fair Finansman AŞ'ye faaliyet izni verdi

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK), Fair Finansman AŞ'nin faaliyet iznine ilişkin kurul kararı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK), Resmi Gazete'de yayımlanan kurul kararına göre, Fair Finansman AŞ'ye 16 Mart'ta çıkarılan kuruluş izninin ardından ilgili kanun ve yönetmelik çerçevesinde faaliyet izni verildi.

Söz konusu kararda "Kurulun 27 Ekim 2023 tarihli toplantısında, 24 Ekim 2023 tarih ve E-12509071-104.01.01-98940 sayılı yazı ve eklerin incelenmesi sonucunda, Kurulun 16 Mart 2023 tarih ve 10537 sayılı kararıyla kuruluşuna izin verilen Fair Finansman AŞ'ye, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu'nun 7'nci maddesi ile Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansal Şirketlerin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinin (2) numaralı fıkrası çerçevesinde faaliyet izni verilmesine karar verilmiştir." ifadelerine yer verildi.⁵

⁴ Hazine ve Maliye Bakanlığından: Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No:19)'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 25), Resmi Gazete, Sayı:32359. (4 Kasım 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231104-4.htm>

⁵ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 27/10/2023 Tarihli ve 10683 Sayılı Kararı, Resmi Gazete, Sayı:32359. (4 Kasım 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231104-6.pdf>

Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği güncellendi

Avrupa Birliği'nin (AB) bulaşanlar ile ilgili tüzüğü dikkate alınarak hazırlanan Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği'nde güncelleme yapıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanan söz konusu yönetmelik, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yönetmelikle, gıdaya kasten ilave edilmediği halde birincil üretim aşaması dahil gıdanın üretim, imalat, işleme veya muhafaza aşamalarında ya da çevresel bulaşma sonucu gıdada bulunabilen bulaşanlar için maksimum limitler belirlendi.

Öte yandan, yönetmelikte yer almayan ancak bilimsel çalışmalar sonucu gıda güvenilirliğini tehdit edeceği ortaya konulan bulaşanlar için, Bakanlığın talimatlarıyla gıda işletmelerinin önlem almaları sağlanacak.⁶

Merkez Bankası'ndan kredi izlemede değişiklik

TCMB, döviz pozisyonlarının izlenmesinde değişikliğe gitti. 2024 yılından itibaren artık TL ve yabancı para kredileri toplamı 100 milyon lirayı, aktif büyüklüğü ise 500 milyon lirayı geçen firmalar, 3'er aylık dönemler için TCMB'ye bildirimde bulunacak.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Özet Döviz Pozisyon Raporlaması'nı kaldırırken Sistemik Risk Veri Takip Sistemi'nin (SRVTS) kapsamını firma kapsamı ve firmaların ülke ekonomisindeki temsil düzeyini artırmak amacıyla güncelledi.

TCMB'nin Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'i Resmi Gazete'de yayımlandı.

TCMB, 10 milyon TL ve üzeri toplam nakdi ve gayrinakdi kredi bakiyesi bulunan firmaların Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verdi.

Mart 2023'te başlatılan uygulama, temmuz ayında 31 Aralık 2023'e ertelenmişti."⁷

⁶ Tarım ve Orman Bakanlığından: Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 32360, (5 Kasım 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231105-1.htm>

⁷ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32363. (8 Kasım 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231108-4.htm>

DASK fonlarına mevduat düzenlemesi

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) fonları tüm bankaların vadeli veya vadesiz mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirilebilecek. Düzenleme Resmi Gazete'de yayımlandı.

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) fonları tüm bankaların vadeli veya vadesiz mevduat ile özel cari ve katılma hesaplarında değerlendirilebilecek. Söz konusu fonlar, vadeli veya vadesiz mevduat olarak sadece kamu bankalarında değerlendirilebiliyordu.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (SEDDK) Resmi Gazete'de yayımlanan Doğal Afet Sigortaları Kurumu çalışma esasları yönetmeliğinde değişiklik yapan yönetmeliğine göre, DASK fonlarının yatırıma yönlendirilmesinde borsalarda işlem gören menkul kıymetlerin alım satımı Sermaye Piyasası Kurulunca (SPK) yetkilendirilmiş kuruluşlar nezdinde açılan hesaplar üzerinde veya borsa kanalıyla yapılacak.

Yeni düzenlemeye göre, tek bir ihraççının sermaye piyasası araçlarına yatırılacak tutarın DASK fonlarının yüzde 15'ini geçemeyeceğine ilişkin sınır, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya Hazine ve Maliye Bakanlığı varlık kiralama şirketlerince ihraç edilen finansal varlıklar için uygulanmayacak.⁸

⁸ Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Doğal Afet Sigortaları Kurumu Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32363, (8 Kasım 2023).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231108-5.htm>